

	URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa		
	<i>Informacja sygnalna</i>	Data opracowania 19.05.2017 r.	
Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl tel. 22 464 23 15, 22 464 23 12 fax 22 846 76 67			

TURYSTYKA W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2016 R.

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, oparte na sprawozdaniach o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego **KT-1** w poszczególnych miesiącach. Jednostki sprawozdawcze podają dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu oraz liczbę: pokoi, miejsc noclegowych i placówek gastronomicznych. Ponadto informują o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie noclegów i/lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Uwaga: Począwszy od danych za 2016 r. w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji (doszacowania) danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu. W celu zachowania porównywalności szeregów czasowych, dane opisane w niniejszej notatce przygotowano bez imputacji. Dane z uwzględnieniem imputacji zostały ujęte w tablicach.

W statystyce o bazie noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 VII oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc,
- od 2009 r. do pozostałych obiektów niesklasyfikowanych zaliczane są ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego,
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie,
- stopień wykorzystania obiektu — wyrażony w procentach — wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi,
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodziennie wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawanym konsumentom według karty jadłospisowej,
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.,
- do punktów gastronomicznych zaliczono także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Termin turystyka zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. — oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróży, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania oraz odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

Turystyczne obiekty noclegowe

W prezentowanym badaniu turystycznych obiektów noclegowych wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** — obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa - 1 gwiazdka.
- **Motel** — obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa — 5 gwiazdek, najniższa — 1 gwiazdka.
- **Pensjonat** — obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa — 5 gwiazdek, najniższa — 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** — obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** — obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa — kat. I, najniższa — kat. III.
- **Schronisko młodzieżowe** — obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielny budynek lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa — kat. I, najniższa — kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** — placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** — obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** — obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** — obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.

- **Dom pracy twórczej** — obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek czasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** — domek turystyczny — budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie „zespoły domków turystycznych” mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** — teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa — 4 gwiazdki, najniższa — 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** — wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** — obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Zakład uzdrowiskowy** — zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.
- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** — rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwaterna agroturystyczna** — rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane** — obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in.: internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Województwo mazowieckie położone w środkowo-wschodniej części Polski jest największym województwem w kraju zarówno pod względem powierzchni, jak i liczby ludności. Mazowieckie to przede wszystkim tereny nizinne, w tym głównie Nizina Mazowiecka, jedna z największych polskich krain geograficznych. Poprzez jej środkową część przebiega dolina Wisły, rzeka Narew oraz Bug, występują również kąpieliska — Pojezierze Gostyńskie i Jezioro Zegrzyńskie.

Turystyka rozwija się dzięki dobrym połączeniom z miastami europejskimi, wysokiemu poziomowi usług hotelowych, komunikacyjnych i telekomunikacyjnych, a także łatwemu dostępowi do wielu interesujących miejsc i obiektów ziemi mazowieckiej. Stolica województwa mazowieckiego pełni funkcję centrum turystycznego, z szeroką ofertą noclegów oraz bogactwem zabytków i pamiątek przeszłości. Znajdują się tu obiekty zabytkowe najwyższej klasy, między innymi: zespoły pałacowo-parkowe — Łazienki Królewskie i Pałac w Wilanowie oraz Warszawskie Stare Miasto, które wpisane jest na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego.

Oprócz zabytków zlokalizowanych w stolicy, województwo mazowieckie oferuje turystom także inne ciekawe i warte odwiedzenia miejscowości. Na terenie całego województwa można znaleźć zamki, dwory, zespoły pałacowo-parkowe, architekturę obronną, kościoły, ratusze, muzea i skanseny.

Szczególnie warto odwiedzić: Katedrę w Płocku wzniesioną na początku XII wieku, Zamek Biskupi z przełomu XIV i XV wieku w Puławach, relikty Zamku Królewskiego z drugiej połowy XIV stulecia w Radomiu, zamki Książąt Mazowieckich z XV wieku w Ciechanowie i Czersku, zamek szlachecki Szydłowieckich z XV wieku w Szydłowie, Zespół Klasztorny z przełomu XVII i XVIII wieku w Warce, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze znajdujące się w neogotyckim zameczku rodziny Krasińskich z XIX wieku, Twierdzę Modlin zbudowaną z rozkazu Napoleona I z grudnia 1806 r., Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie, Centrum Rzeźby Polskiej w pałacu w Orońsku, Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli oraz skansen bojowy I Armii Wojska Polskiego w Mniszewie. Wiele atrakcji zapewni również wycieczka do Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu. Na terenie 61 ha parku etnograficznego zgromadzono m.in. ponad 80 obiektów architektury drewnianej z regionu Mazowsza Północno-Zachodniego. Przepiękny skansen mieści się także na obrzeżach Radomia. W Muzeum Wsi Radomskiej na obszarze 32 ha zgromadzono ponad 60 obiektów architektury. Ponadto turystyce i wypoczynkowi sprzyja dobry stan środowiska naturalnego i różne formy ochrony przyrody. Na terenie województwa mazowieckiego położony jest Kampinoski Park Narodowy — drugi, co do wielkości w kraju, uznany w 2000 r. przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery, a od 2004 r. wchodzący w skład obszaru sieci Natura 2000. Na Mazowszu znajdują się też parki krajobrazowe. Największe z nich to Nadbużański Park Krajobrazowy zajmujący powierzchnię 74,1 tys. ha i Kozienicki Park Krajobrazowy o powierzchni 26,2 tys. ha. Na terenie tego drugiego znajdują się najcenniejsze przyrodniczo na Mazowszu rezerваты przyrody. Turystów przyciągają również pomniki przyrody (np. drzewa i ich skupiska, skałki, jary, głązy narzutowe) o szczególnej wartości naukowej, historycznej, kulturowej i krajobrazowej.

BAZA NOCLEGOWA

W dniu 31 lipca 2016 r. w województwie mazowieckim były 492 turystyczne obiekty noclegowe, które sporządziły sprawozdania (w tym 452 oferowały miejsca całoroczne). Do dyspozycji turystów przygotowano 20386 pokoi w obiektach hotelowych, z których 99,3% to pokoje z pełnym węzłem sanitarno-higienicznym.

Na bazę noclegową składało się 315 obiektów hotelowych oraz 177 pozostałych obiektów. Najliczniejszą grupę wśród obiektów hotelowych, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiły hotele — 232 obiekty. Następną grupą pod względem liczebności były inne obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty), którym nie została nadana żadna kategoria, a także obiekty świadczące usługi hotelowe (np. codzienne sprzątnięcie pokoi) m.in. domy gościnne i zajazdy (66).

Wśród pozostałych obiektów najliczniej reprezentowane były kwatery agroturystyczne (43) oraz obiekty pozostałe niesklasyfikowane (31), do których zaliczają się m.in. internaty, domy studenckie, hotele robotnicze, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystyki.

Struktura turystycznych obiektów noclegowych według rodzaju obiektu

Stan w dniu 31 VII

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi oraz domami wycieczkowymi. ^b Domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi i pola biwakowe oraz pozostałe niesklasyfikowane.

W stosunku do stanu z lipca 2015 r. wzrosła o 2,3% liczba obiektów hotelowych (przybyło 12 hoteli, a liczba innych obiektów hotelowych zmniejszyła się o 5). Natomiast w grupie „pozostałe obiekty” odnotowano spadek o 0,6%.

W końcu lipca 2016 r. w turystycznych obiektach noclegowych na przyjęcie turystów przygotowanych było 49605 miejsc noclegowych¹, czyli o 1,3% więcej niż w analogicznym okresie 2015 r. W ogólnej liczbie miejsc — 93,3% stanowiły miejsca całoroczne.

W porównaniu z 2015 r. udział miejsc całorocznych w ogólnej liczbie miejsc noclegowych wzrósł o 0,8 p. proc. Z opracowanych danych wynika, że średnio jeden obiekt w województwie dysponował, podobnie jak w roku poprzednim, 101 miejscami noclegowymi.

Tabl. 1. **Turystyczne obiekty noclegowe**
Stan w dniu 31 VII

Wyszczególnienie	Obiekty				Miejsca noclegowe			
	2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)	2015 = 100 (zmiana obliczona w warunkach porównywalnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)	2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)	2015 = 100 (zmiana obliczona w warunkach porównywalnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)
	w liczbach bezwzględnych				w liczbach bezwzględnych			
O g ó ł e m	486	492	528	101,2	48982	49605	53429	101,3
w tym całoroczne	445	452	488	101,6	45312	46261	50085	102,1
Obiekty hotelowe	308	315	339	102,3	37539	38775	41853	103,3
Hotele	220	232	251	105,5	33509	34796	37646	103,8
Motele	11	11	12	100,0	417	414	452	99,3
Pensjonaty	6	6	7	100,0	246	240	280	97,6
Inne obiekty hotelowe	71	66	69	93,0	3367	3325	3475	98,8
Pozostałe obiekty	178	177	189	99,4	11443	10830	11576	94,6
Schroniska młodzieżowe ^a	13	13	13	100,0	1002	1012	1012	101,0
Ośrodki wczasowe i kolonijne	14	12	12	85,7	1700	1175	1175	69,1
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	21	21	22	100,0	2558	2580	2703	100,9
Domy pracy twórczej	5	4	4	80,0	257	190	190	73,9
Zespoły domków turystycznych	9	9	9	100,0	455	471	471	103,5
Kempingi i pola biwakowe	5	5	5	100,0	700	700	700	100,0
Hostele	10	11	12	110,0	983	956	1043	97,3
Pokoje gościnne/kwatery prywatne	28	28	31	100,0	643	708	783	110,1
Kwatery agroturystyczne	41	43	44	104,9	689	747	764	108,4
Pozostałe niesklasyfikowane	32	31	37	96,9	2456	2291	2735	93,3

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi oraz domami wycieczkowymi.

Najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele (34796), tj. 89,7% w grupie „obiekty hotelowe” i 70,1% wszystkich miejsc noclegowych w województwie. W 2015 r. analogicznie 89,3% i 68,4%. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego liczba miejsc noclegowych w hotelach wzrosła o 3,8%. W 2016 r. na 1 hotel przypadało średnio 150 miejsc noclegowych.

¹ Miejsce przygotowane dla turysty bez względu na to, czy jest zajęte czy też nie, bez tzw. miejsc dostawnych oraz miejsc zajętych przez personel obiektu i inne osoby stale zamieszkujące w obiekcie (np. gdy część obiektu wykorzystywana jest na tzw. hotel robotniczy).

WYKORZYSTANIE OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH TURYSTYKI

W 2016 r. z obiektów turystycznej bazy noclegowej skorzystało **4377,9 tys. osób** (o 6,6 % więcej niż przed rokiem). Podobnie jak w roku poprzednim turyści najchętniej zatrzymywali się w hotelach, które przyjęły 3794,6 tys. osób (86,7% ogółu korzystających z noclegów), w innych obiektach hotelowych — 203,2 tys. (4,6%), hostelach — 114,4 tys. (2,6%) oraz ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych — 93,5 tys. (2,1%). Liczba osób, które skorzystały z noclegów wzrosła w porównaniu z 2015 r. w ośmiu rodzajach obiektów.

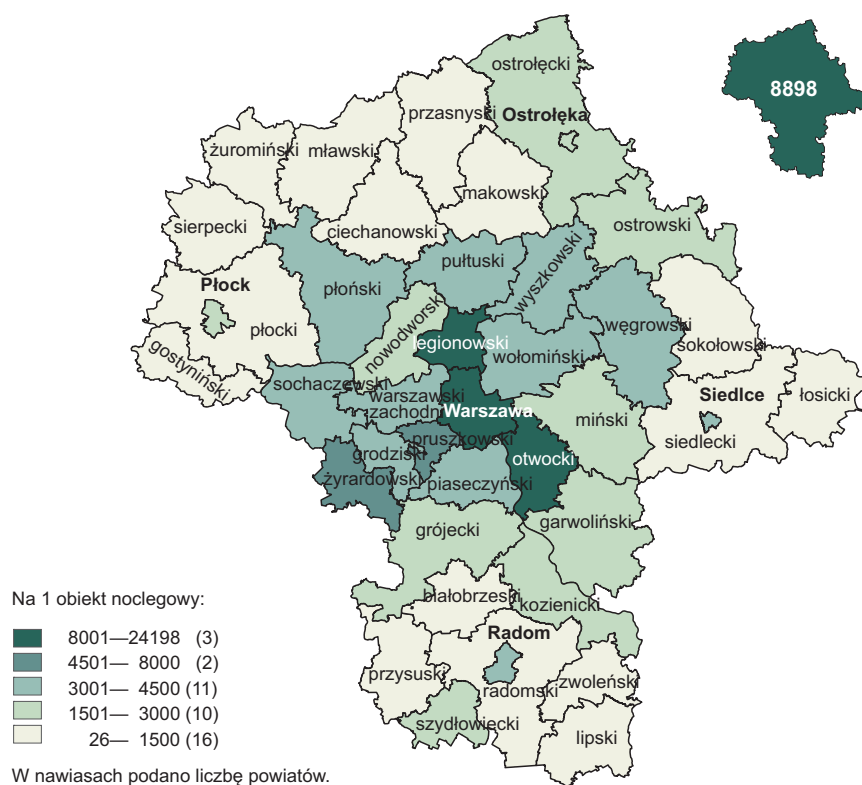
Największy wzrost miał miejsce w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 37,2%), w motelach (o 18,9%) i kwaterach agroturystycznych (o 15,9%). Natomiast największy spadek liczby turystów korzystających z noclegów odnotowano w domach pracy twórczej (o 23,7%), na kempingach i polach biwakowych (o 17,8%) oraz w ośrodkach wczasowych i kolonijnych (o 12,7%).

Tabl. 2. **Korzystający oraz udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych**

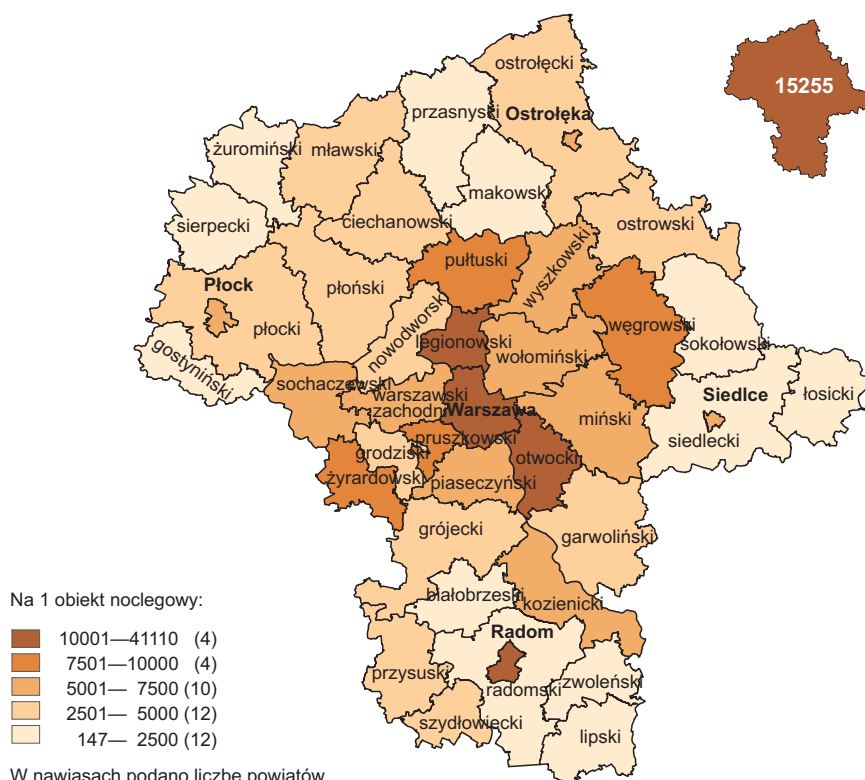
Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów				Udzielone noclegi			
	2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)	2015 = 100 (zmiana ob- liczona w warunkach porówny- walnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)	2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)	2015 = 100 (zmiana ob- liczona w warunkach porówny- walnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)
	w liczbach bezwzględnych				w liczbach bezwzględnych			
O g ó ł e m	4106961	4377915	4737844	106,6	7069596	7505404	8138438	106,2
w tym całoroczne	4084811	4358751	4718680	106,7	6999501	7440072	8073106	106,3
Obiekty hotelowe	3742193	4025557	4351430	107,6	6153386	6672606	7212697	108,4
Hotele	3528069	3794646	4108015	107,6	5756756	6240179	6755457	108,4
Motele	16415	19515	21323	118,9	23161	33024	36087	142,6
Pensjonaty	7781	8195	9525	105,3	26878	28203	32829	104,9
Inne obiekty hotelowe	189928	203201	212567	107,0	346591	371200	388324	107,1
Pozostałe obiekty	364768	352358	386414	96,6	916210	832798	925741	90,9
Schroniska młodzieżowe ^a	42976	43885	43885	102,1	97252	102283	102283	105,2
Ośrodki wczasowe i kolonijne	12692	11079	11079	87,3	47258	40336	40336	85,4
Ośrodki szkoleniowo- wypoczynkowe	98428	93453	98272	94,9	205316	203907	214372	99,3
Domy pracy twórczej	7807	5958	5958	76,3	30038	23604	23604	78,6
Zespoły domków turystycznych	5181	5 730	5730	110,6	20596	20787	20787	100,9
Kempingi i pola biwakowe	1180	970	970	82,2	2941	2276	2276	77,4
Hostele	123541	114409	124760	92,6	262087	204632	223143	78,1
Pokoje gościnne/kwatery prywatne	15958	21897	24309	137,2	33971	46865	52025	138,0
Kwatery agroturystyczne	7437	8616	8846	115,9	22556	27549	28268	122,1
Pozostałe niesklasyfiko- wane ^b	49568	46361	62605	93,5	194195	160559	218647	82,7

^a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi oraz domami wycieczkowymi. ^b Łącznie z 1 zakładem uzdrowiskowym, który po raz pierwszy złożył sprawozdanie za wrzesień 2016 r.

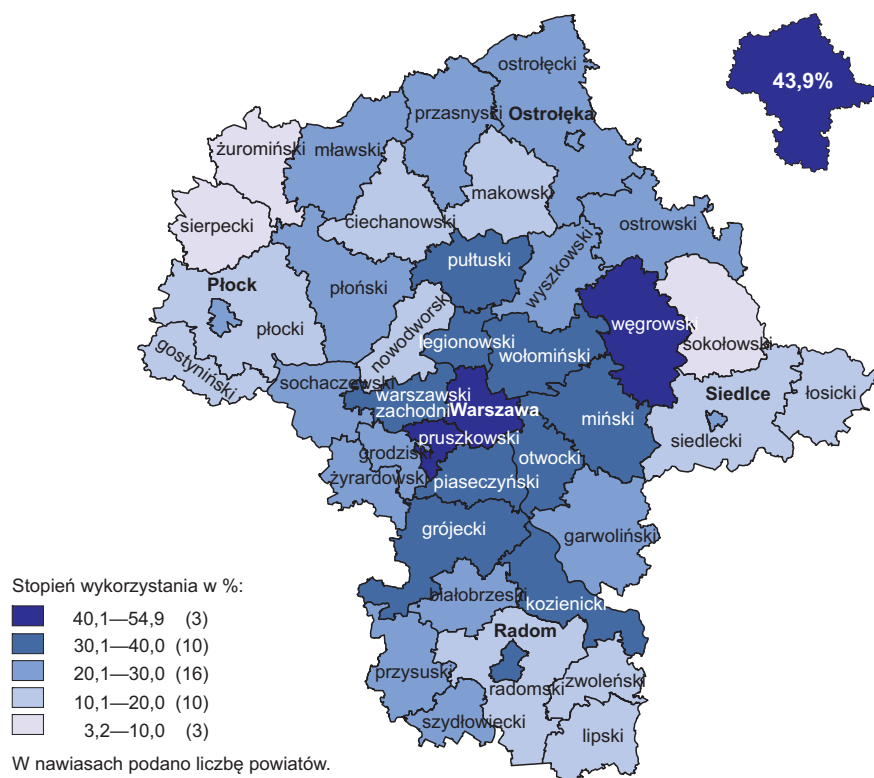
Korzystający z noclegów w 2016 r.

Udzielone noclegi w 2016 r.

**Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
według powiatów w 2016 r.**

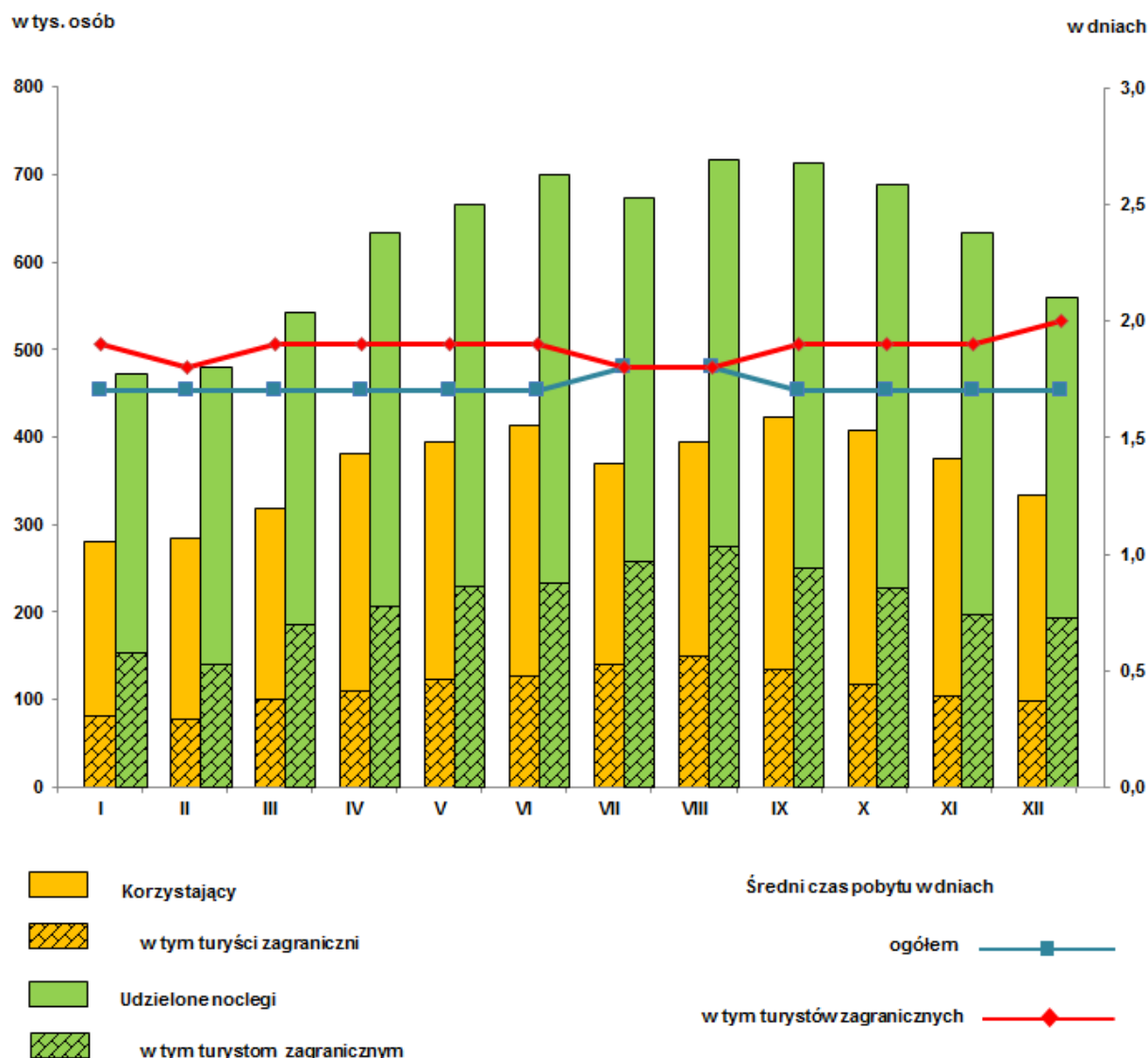

Tabl. 3. Stopień wykorzystania (w %) pokoi w obiektach hotelowych

Wyszczególnienie	2015	2016												
	ogółem	miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
DANE BEZ UWZGLĘDNIENIA IMPUTACJI														
O g ó ł e m	58,0	59,4	43,1	51,3	55,0	64,9	62,0	68,7	58,0	60,5	68,6	65,3	64,3	52,5
Hotele.....	60,8	62,6	49,9	53,5	57,7	68,0	64,8	71,6	60,5	63,5	71,7	68,0	67,0	54,6
Motele	20,0	27,8	21,1	25,8	27,0	26,4	29,8	37,7	32,4	28,2	29,8	28,6	24,4	22,4
Pensjonaty	40,9	42,8	37,6	49,6	33,9	45,9	43,9	46,1	52,4	49,5	42,6	39,1	37,5	33,3
Inne obiekty hote- lowe	32,7	30,5	10,3	28,9	28,3	35,1	35,5	41,7	32,3	30,5	39,2	39,5	39,1	31,8
DANE Z UWZGLĘDNIENIEM IMPUTACJI														
O g ó ł e m	x	59,5	43,2	51,3	55,1	64,9	62,0	68,7	58,1	60,5	68,7	65,4	64,4	52,6
Hotele.....	x	62,6	49,9	53,5	57,7	68,0	64,8	71,6	60,5	63,5	71,7	68,0	67,0	54,6
Motele	x	27,8	21,1	25,8	27,0	26,4	29,8	37,7	32,4	28,2	29,8	28,6	24,4	22,4
Pensjonaty	x	42,8	37,6	49,6	33,9	45,9	43,9	46,1	52,4	49,5	42,6	39,1	37,5	33,3
Inne obiekty hote- lowe	x	30,5	10,3	28,9	28,3	35,1	35,5	41,7	32,3	30,5	39,2	39,5	39,1	31,8

Turystom, którzy w 2016 r. odwiedzili województwo mazowieckie, udzielono 7505,4 tys. noclegów, tj. o 6,2% więcej niż w roku poprzednim. Największy wzrost liczby udzielonych noclegów miał miejsce w motelach (o 42,6%), pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 38,0%) i w kwaterach agroturystycznych (o 22,1%). Największy spadek odnotowano na kempingach i polach biwakowych (o 22,6%) i hostelach (o 21,9%).

**Korzystający, udzielone noclegi oraz średni czas pobytu
w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy w 2016 r.**

Średni czas pobytu turystów w turystycznych obiektach noclegowych² ogółem w 2016 r. wyniósł (podobnie jak w roku poprzednim) 1,7 dnia, przy czym najdłuższy był w miesiącach wakacyjnych.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych³ w obiektach ogółem w 2016 r. wynosił 43,9% i na przestrzeni omawianego roku wzrósł o 0,9 p. proc., a w obiektach hotelowych wynosił 47,3% i w stosunku do ubiegłego roku wzrósł o 1,2 p. proc. W najwyższym stopniu wykorzystane były miejsca noclegowe w hostelach (60,5%) i hotelach (49,8%), a w najniższym na polach biwakowych (2,7%) i na kempingach (7,4%). Najwyższym stopniem wykorzystania charakteryzowały się miejsca noclegowe w m.st. Warszawie (54,9%) i powiatach: pruszkowskim (41,4%), węgrowskim (40,6%) oraz m. Radom (36,8%), a najniższym w powiatach żuromińskim i sokołowskim.

² Średni czas pobytu turystów w turystycznych obiektach noclegowych jest to iloraz liczby udzielonych noclegów i liczby korzystających.

³ Stopień wykorzystania miejsc noclegowych — wyrażony w procentach — wynika z porównania liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

Tabl. 4. **Stopień wykorzystania (w %) miejsc noclegowych w obiektach hotelowych**

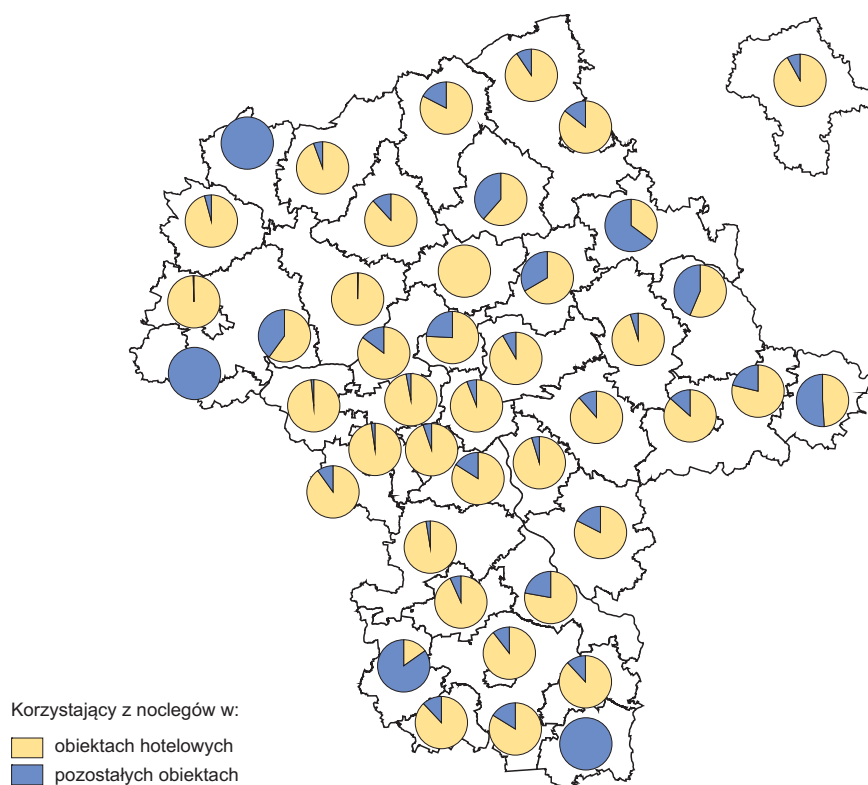
Wyszczególnienie	2015	2016												
	ogółem	miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
DANE BEZ UWZGLĘDNIENIA IMPUTACJI														
O g ó ł e m	46,1	47,3	33,3	40,2	42,9	51,0	50,4	53,9	48,8	52,0	54,3	51,1	48,9	41,9
Hotele	48,3	49,8	39,4	41,9	44,9	53,2	52,5	55,9	50,8	54,8	56,5	52,9	50,5	43,6
Motele	15,0	22,0	15,8	18,9	20,6	21,3	23,9	29,7	25,3	23,8	22,7	22,7	21,0	17,8
Pensjonaty	33,2	36,2	29,8	43,0	28,8	36,0	33,8	38,2	46,8	45,3	34,2	31,5	36,0	27,7
Inne obiekty hote- lowe	29,2	27,7	8,2	24,9	25,6	32,5	34,2	37,9	30,8	28,4	36,5	36,5	35,1	27,9
DANE Z UWZGLĘDNIENIEM IMPUTACJI														
O g ó ł e m	x	47,4	33,4	40,2	42,9	51,0	50,4	53,9	48,8	52,1	54,4	51,1	48,9	41,9
Hotele	x	49,8	39,4	41,9	44,9	53,2	52,5	55,9	50,8	54,8	56,5	52,9	50,5	43,6
Motele	x	22,0	15,8	18,9	20,6	21,3	23,9	29,7	25,3	23,8	22,7	22,7	21,0	17,8
Pensjonaty	x	36,2	29,8	43,0	28,8	36,0	33,8	38,2	46,8	45,3	34,2	31,5	36,0	27,7
Inne obiekty hote- lowe	x	27,7	8,2	24,9	25,6	32,5	34,2	37,9	30,8	28,4	36,5	36,5	35,1	27,9

Spośród ogółu turystów odwiedzających województwo mazowieckie 86,7% za miejsce zakwaterowania wybrało hotele. Najwięcej turystów korzystało z usług hoteli 3 i 4 gwiazdkowych, łącznie 63,0% ogółu gości w hotelach. Wśród moteli i pensjonatów najczęściej udzielonych noclegów i wynajętych pokoi odnotowały obiekty 2-gwiazdkowe.

Tabl. 5. **Wykorzystanie hoteli według kategorii w 2016 r.**

Wyszczególnienie	Obiekty	Korzystający		Udzielone noclegi		Wynajęte pokoje	
	w liczbach bez-względnych	w liczbach bez-względnych	w odsetkach	w liczbach bez-względnych	w odsetkach	w liczbach bez-względnych	w odsetkach
DANE BEZ UWZGLĘDNIENIA IMPUTACJI							
Hotele	232	3794646	100,0	6240179	100,0	4175842	100,0
Skategoryzowane	223	3755175	99,0	6188000	99,2	4149148	99,4
5-gwiazdkowe	13	684835	18,0	1182041	18,9	830334	19,9
4-gwiazdkowe	37	1162605	30,6	1997651	32,0	1343570	32,2
3-gwiazdkowe	101	1227023	32,3	1884725	30,2	1265825	30,3
2-gwiazdkowe	55	380410	10,0	656373	10,5	432827	10,4
1-gwiazdkowe	17	300302	7,9	467210	7,5	276592	6,6
W trakcie kategoryzacji..	9	39471	1,0	52179	0,8	26694	0,6
DANE Z UWZGLĘDNIENIEM IMPUTACJI							
Hotele	251	4108015	100,0	6755457	100,0	4520830	100,0
Skategoryzowane	241	4051982	98,6	6676047	98,8	4475907	99,0
5-gwiazdkowe	13	684835	16,7	1182041	17,5	830334	18,4
4-gwiazdkowe	40	1204368	29,3	2066440	30,6	1389478	30,7
3-gwiazdkowe	108	1347992	32,8	2083558	30,8	1399101	30,9
2-gwiazdkowe	62	497923	12,1	849567	12,6	562173	12,4
1-gwiazdkowe	18	316864	7,7	494441	7,3	294821	6,5
W trakcie kategoryzacji..	10	56033	1,4	79410	1,2	44923	1,0

**Struktura korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych
według rodzaju obiektu w 2016 r.**

TURYŚCI ZAGRANICZNI

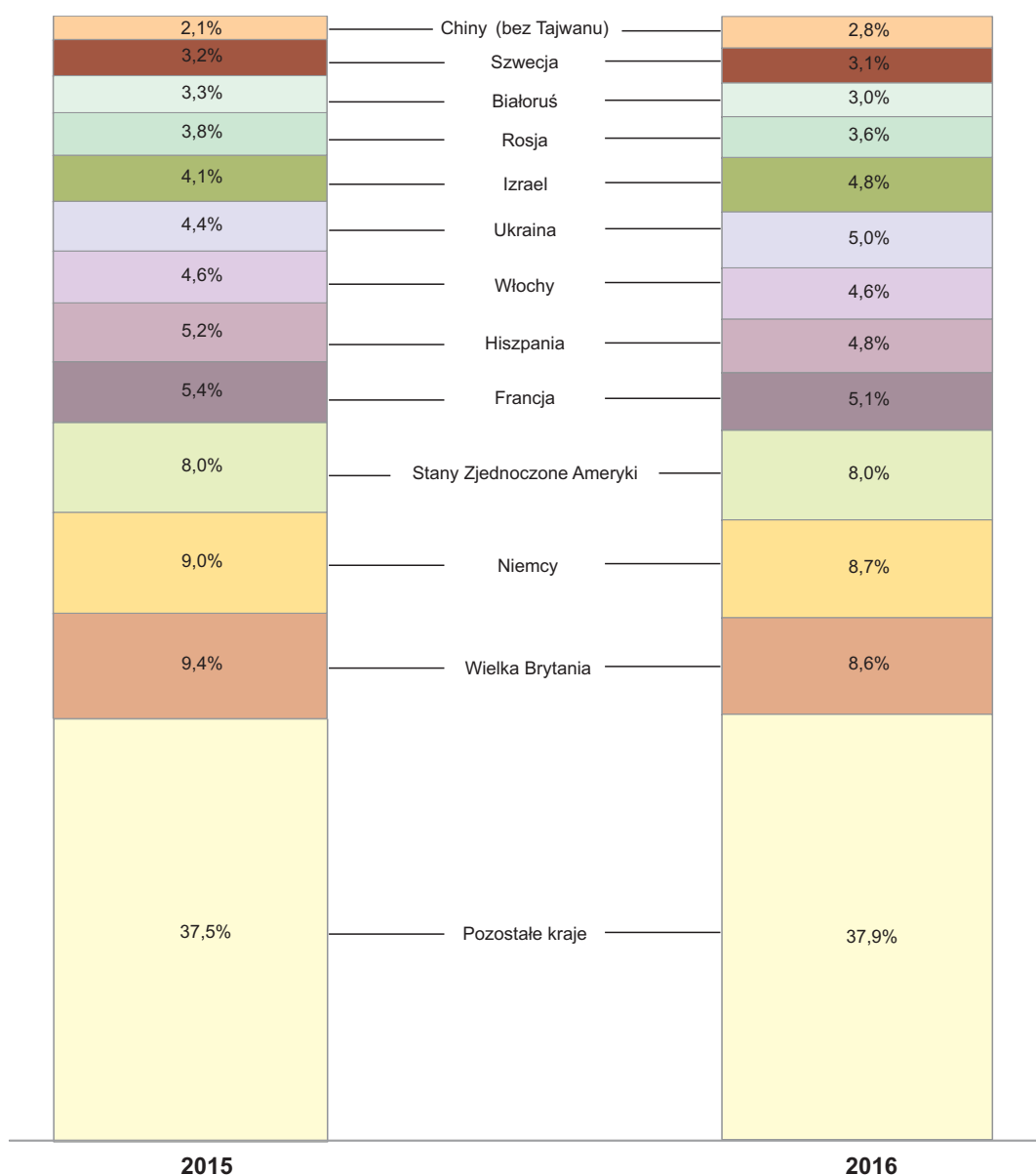
W województwie mazowieckim w 2016 r. wśród **osób korzystających** z usług noclegowej bazy turystycznej było **1364,3 tys. cudzoziemców** (o 8,4% więcej niż w roku poprzednim). Stanowili oni 31,2% ogółu turystów korzystających z noclegów w obiektach turystycznych.

Tabl. 6. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych przez turystów zagranicznych

Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów			2015 = 100 (zmiana obliczona w warunkach porównywalnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)	Udzielone noclegi			2015 = 100 (zmiana obliczona w warunkach porównywalnych na podstawie danych bez uwzgl. imputacji)
	2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)		2015 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane bez uwzgl. imputacji)	2016 (dane z uwzgl. imputacji)	
O g ó ł e m	1258234	1364265	1476815	108,4	2357348	2565409	2777517	108,8
Obiekty hotelowe	1192603	1299280	1405585	108,9	2219052	2432665	2631577	109,6
w tym hotele	1166120	1269063	1373812	108,8	2165937	2367354	2562978	109,3
Pozostałe obiekty	65631	64985	71230	99,0	138296	132744	145940	96,0

Najwięcej turystów zagranicznych odwiedzających nasz region przybyło z Europy — 944,3 tys., tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem. Europejczycy stanowili 69,2% ogółu turystów zagranicznych. Województwo mazowieckie odwiedziło również: 185,4 tys. turystów z Azji; 121,6 tys. z Ameryki Północnej; 14,5 tys. z Ameryki Południowej i Centralnej; 13,5 tys. z Oceanii i 6,5 tys. turystów z Afryki. Zdecydowana większość turystów zagranicznych (93,0%) zatrzymała się w hotelach. Cudzoziemcy stanowili 33,4% ogółu gości hotelowych, a w hotelach 5-gwiazdkowych udział ten był najwyższy i wyniósł 65,0%. W 2016 r. goście z zagranicy wynajęli w hotelach 1612,1 tys. pokoi, tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem. Najwięcej pokoi turyści zagraniczni wynajęli w miesiącach: wrzesień, sierpień, lipiec i czerwiec.

Struktura turystów zagranicznych według kraju stałego zamieszkania

W 2016 r. turystom zagranicznym udzielono 2565,4 tys. noclegów (o 8,8% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 34,2% wszystkich noclegów udzielonych w województwie (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 0,9 p. proc.). Największą ich liczbę odnotowano w miesiącach: sierpień 276,4 tys., lipiec 258,6 tys. i wrzesień 251,4 tys., co stanowiło łącznie 30,7% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku.

Większość noclegów, podobnie jak w roku poprzednim, udzielono w hotelach — 2367,4 tys., tj. 92,3% wszystkich noclegów udzielonych tej grupie turystów w turystycznych obiektach noclegowych. Średni czas pobytu turysty zagranicznego na Mazowszu ukształtował się na poziomie z 2015 r. i wyniósł 1,9 dnia.

WYPOSAŻENIE OBIEKTÓW TURYSTYCZNYCH

W końcu lipca 2016 r. w turystycznych obiektach noclegowych funkcjonowało **519 placówek gastronomicznych**. W porównaniu do 2015 r. zwiększyła się liczba barów i kawiarni (o 7,2%) oraz restauracji (o 5,4%), ubyło natomiast 12 stołówek oraz 2 punkty gastronomiczne. W omawianym okresie 439 placówek gastronomicznych zlokalizowanych było w obiektach hotelowych (o 23 więcej niż w lipcu 2015 r.), co stanowiło 84,6% placówek ogółem. Najwięcej placówek gastronomicznych zlokalizowanych było w hotelach (361), w innych obiektach hotelowych (61) i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (34). Spośród ogółu placówek w hotelach najwięcej mieściło się w hotelach 3-gwiazdkowych — 100 restauracji, tj. 42,9% wszystkich restauracji w hotelach i 34,2% ogółu restauracji w noclegowych obiektach turystyki oraz 52 bary i kawiarnie (analogicznie 44,8% i 31,9%).

Tabl. 7. **Placówki gastronomiczne^a**

Stan w dniu 31 VII

Wyszczególnienie	Restauracje	Bary i kawiarnie	Stołówki	Punkty gastronomiczne
O g ó ł e m..... 2015	277	152	58	20
2016	292	163	46	18
Obiekty hotelowe	275	142	11	11
w tym hotele	233	116	6	6
Pozostałe obiekty	17	21	35	7

^a Dane po imputacji nie uległy zmianie.

Tabl. 8. Turystyczne obiekty noclegowe według powiatów w 2016 r.

Wyszczególnienie	Obiekty ^a	Miejsca noclegowe ^a		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
DANE BEZ UWZGLĘDNIENIA IMPUTACJI							
WOJEWÓDZTWO.....	492	49605	46261	4377915	1364265	7505404	2565409
Powiaty:							
bialobrzeski.....	4	86	86	4522	181	7238	188
ciechanowski.....	9	387	337	11340	953	23868	2680
garwoliński.....	12	790	370	28159	1577	50750	3847
gostyniński.....	2	137	36	#	#	#	#
grodziski.....	9	437	437	28925	1652	43954	2402
grójecki.....	11	457	416	31636	3374	51500	11140
kozienicki.....	8	518	418	18319	959	51563	1808
legionowski.....	20	3337	3227	234773	4146	355674	8328
lipski.....	2	58	18	#	#	#	#
łosicki.....	12	1083	135	8737	134	25284	1389
makowski.....	3	84	84	910	4	2605	6
miński.....	13	615	595	26349	2938	73729	5650
mławski.....	3	102	102	4140	321	8568	528
nowodworski.....	14	819	819	32950	6133	51786	11100
ostrołęcki.....	5	203	203	8874	531	14726	1054
ostrowski.....	5	297	297	8931	2326	24055	2326
otwocki.....	11	1024	1024	89116	10810	128127	18002
piaseczyński.....	20	909	909	64359	12758	103646	20226
płocki.....	16	861	727	22528	67	54633	209
płoński.....	10	467	452	37408	1342	45423	2334
pruszkowski.....	20	1113	1113	100670	12296	169132	17639
przasnyski.....	5	83	83	5485	175	8753	387
przysuski.....	5	250	90	2773	–	15381	–
pułtowski.....	3	235	235	9557	1182	25173	8480
radomski.....	14	489	371	13916	1079	18373	1851
siedlecki.....	6	179	179	6474	1590	11408	2208
sierpecki.....	5	151	124	2371	–	4056	–
sochaczewski.....	3	227	227	11333	1801	17922	3748
sokołowski.....	6	126	76	1467	100	2392	113
szydłowiecki.....	7	274	244	13673	464	25513	1460
warszawski zachodni.....	17	1037	997	67503	11028	114124	16504
węgrowski.....	5	508	343	17799	323	45257	330
wołomiński.....	15	766	716	51047	5477	85453	8144
wyszkowski.....	7	601	523	26094	7469	42437	7891
zwoleniński.....	3	74	47	2463	401	3872	758
żuromiński.....	2	31	31	#	–	#	–
żyrardowski.....	9	773	773	50675	1611	83391	12872
Miasta na prawach powiatu:							
Ostrołęka.....	3	250	98	7962	1012	16165	3110
Płock.....	16	829	829	46137	4793	88343	9112
Radom.....	13	978	978	55071	9004	130089	51962
Siedlce.....	7	729	419	27645	3158	49515	7329
m.st. Warszawa.....	132	27231	27073	3194104	1251051	5426571	2318188

a Stan w dniu 31 VII.

Tabl. 8. Turystyczne obiekty noclegowe według powiatów w 2016 r. (dok.)

Wyszczególnienie	Obiekty ^a	Miejsca noclegowe ^a		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
DANE Z UWZGLĘDNIENIEM IMPUTACJI							
WOJEWÓDZTWO.....	528	53429	50085	4737844	1476815	8138438	2777517
Powiaty:							
bialobrzeski.....	5	111	111	5326	316	8958	414
ciechanowski.....	11	687	637	44464	12025	78330	23358
garwoliński.....	12	790	370	28159	1577	50750	3 847
gostyniński.....	2	137	36	#	#	#	#
grodziski.....	11	737	737	62049	12724	98416	23080
grójecki.....	11	457	416	31636	3374	51500	11140
kozienicki.....	9	558	458	19649	1025	56189	1942
legionowski.....	23	3760	3650	273342	15278	422881	29315
lipski.....	2	58	18	#	#	#	#
łosicki.....	12	1083	135	8737	134	25284	1389
makowski.....	3	84	84	910	4	2605	6
miński.....	13	615	595	26349	2938	73729	5650
mławski.....	3	102	102	5719	863	11145	1536
nowodworski.....	14	819	819	32950	6133	51786	11100
ostrołęcki.....	5	203	203	8874	531	14726	1054
ostrowski.....	5	297	297	8931	2326	24055	2326
otwocki.....	12	1074	1074	92864	11264	136115	19135
piaseczyński.....	23	1126	1126	84899	18752	139584	31709
płocki.....	16	861	727	22528	67	54633	209
płoński.....	10	467	452	37408	1342	45423	2334
pruszkowski.....	21	1263	1263	121016	18985	202525	30115
przasnyski.....	5	83	83	5485	175	8753	387
przysuski.....	5	250	90	2867	5	15743	13
pułtowski.....	3	235	235	9557	1182	25173	8480
radomski.....	14	489	371	14542	1116	20653	2033
siedlecki.....	6	179	179	6474	1590	11408	2208
sierpecki.....	5	151	124	2371	–	4056	–
sochaczewski.....	4	377	377	27895	7337	45153	14087
sokołowski.....	6	126	76	1467	100	2392	113
szydlowiecki.....	8	424	394	30235	6000	52744	11799
warszawski zachodni.....	19	1337	1297	100627	22100	168586	37182
węgrowski.....	5	508	343	17799	323	45257	330
wołomiński.....	16	804	754	52855	5716	88516	8 445
wyszkowski.....	7	601	523	26094	7469	42437	7 891
zwoleński.....	3	74	47	2463	401	3872	758
żuromiński.....	2	31	31	#	–	#	–
żyrardowski.....	9	773	773	50675	1611	83391	12872
Miasta na prawach powiatu:							
Ostrołęka.....	3	250	98	7962	1012	16165	3110
Płock.....	16	829	829	46137	4793	88343	9112
Radom.....	13	978	978	55071	9004	130089	51962
Siedlce.....	8	879	569	44207	8694	76746	17668
m.st. Warszawa.....	148	28762	28604	3315531	1288484	5655372	2389302

^a Stan w dniu 31 VII.

U w a g a. Ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej dane dla 3 powiatów zostały ukryte (#).

PODSUMOWANIE

Województwo mazowieckie mimo niskiego udziału w zasobach krajowej bazy noclegowej (4,9 % liczby obiektów i 6,8% miejsc noclegowych) w 2016 r. przyjęło 15,1% ogółu turystów oraz 22,3% turystów zagranicznych. Wśród turystycznych obiektów województwa dominowały obiekty hotelowe, które stanowiły 64,0% ogółu obiektów noclegowych. Wskaźnik liczby turystów przypadających na 1 miejsce noclegowe wyniósł 88 i wzrósł o 4 w porównaniu do ubiegłego roku. W omawianym okresie stopień wykorzystania miejsc noclegowych we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych wyniósł 43,9% i był wyższy o 5,7 p. proc. od stopnia wykorzystania w kraju. Województwo zajęło 2 lokatę w kraju pod względem stopnia wykorzystania miejsc noclegowych (po województwie zachodniopomorskim) i 4 lokatę pod względem liczby udzielonych noclegów (po województwach: zachodniopomorskim, małopolskim i pomorskim).

Mazowieckie, a głównie m.st. Warszawa jest dobrze wyposażona w infrastrukturę turystyczną o wysokim standardzie. W 2016 r. hotele w województwie stanowiły 9,8% zasobów krajowej bazy hotelowej, a 34,1% hoteli mazowieckich znajdowało się w Warszawie. W województwie znajdowało się łącznie 13 hoteli 5-gwiazdkowych (21,3% wszystkich hoteli o tym standardzie w kraju), z czego w stolicy była ich zdecydowana większość — 12.

Wszystkie walory województwa mazowieckiego sprawiają, że staje się coraz bardziej atrakcyjne dla turystów poszukujących miejsc do wypoczynku. Przekłada się to także na rozwój turystyki i rekreacji. W stosunku do 2015 r. potencjał turystyczny województwa zwiększył się o 6 turystycznych obiektów noclegowych, tj. o 1,2% i o 623 miejsc noclegowych, tj. o 1,3%. W analizowanym okresie województwo mazowieckie odwiedziło o 6,6% więcej turystów ogółem i udzielono im o 6,2% więcej noclegów. Wśród osób korzystających z bazy noclegowej województwa 31,2% stanowili cudzoziemcy i w stosunku do 2015 r. ich liczba wzrosła o 8,4%. W tym samym czasie mazowieckie odwiedziło o 5,8% więcej turystów krajowych. W 2016 r. turyści korzystali najczęściej z usług bazy noclegowej hoteli (86,7% ogółu turystów). W porównaniu do 2015 r. największy wzrost korzystających z noclegów odnotowano w obiektach oferujących pokoje gościnne/kwatery prywatne (o 37,2%), motelach (o 18,9%) oraz kwaterach agroturystycznych (o 15,9%).